

**Хмельницький:
мікрорайон Ракове –
минуле та сучасне
(історія мікрорайону)**

**Хмельницький
2021**

Історія мікрорайону Ракове

У східній частині міста Хмельницького розкинувся мікрорайон Ракове, який має багату і самобутню історію. Тепер, коли ми бачимо сучасні будівлі мікрорайону, важко уявити, що трохи більше ніж два століття тому на місці багатоповерхових будинків і асфальтних вулиць не було ніяких будівель.

На рубежі XVIII і XIX століть тут, на березі річки Кудрянка, було мальовниче урочище, яке мало назву Ракове. Тепер неможливо вірогідно з'ясувати, коли ця місцевість отримала таку назву. Можна лише припустити, що поява цього топоніму пов'язана з великою кількістю раків у водах Кудрянки.

Після того, як у 1796 м. Проскурову був наданий статус повітового міста, урочище Ракове увійшло до складу міських земель. І хоча до урочища була значна на ті часи відстань (4 версти), Проскурівський городовий магістрат використовувати цю землю.

На початку XIX століття збудували греблю та млин на річці Кудрянка. Одночасно біля млина виник невеликий хутір.

Перші документальні згадки про хутір датуються 1812 роком, коли Проскурівський магістрат дав дозвіл поміщику села Книжківці Матвію Журовського на будівництво в своєму маєтку водяного млина на граничній з міською землею річці Кудрянка з умовою, що це не призведе до підтоплення міських луків і Ракового млина. Цікаве в цих документах інше – в той рік в урочищі на річці Кудрянка вже був досить великий Раковий ставок та водяний млин, а поруч з ними – невеликий хутір. Магістрат періодично здавав Ракову млин в оренду на 6 років, отримуючи з цього прибуток в міську казну. На хуторі жило п'ять сімей – усі вони належали до стану проскурівських міщан. Серед них була сім'я міського рибалки Лаврентія Сановського. Він стежив за станом Ракового ставу (так само міська власність) і проводив сезонний вилов риби. Згадуються в документах і сім'ї Думанського і Ружіви. Їхнім заняттям було підтримання належного стану греблі та шлюзу через Кудрянку.

Річ у тому, що гребля була особливо важливою для усього західного Поділля, ставши поштовою дорогою на Летичів (збігається з напрямком нинішніх вул. Чорновола – Копистинське шосе). Всі, хто у той час їхав з губерньського Кам'янця-Подільського в Київ, Москву або Санкт-Петербург, користувалися цим маршрутом. Крім того, на Раковому хуторі була невелика корчма і винокурня. Їх утримували дві інші родини. У корчмі зупинялися подорожні, тут же «чергували» в очікуванні клієнтів книжковецькі візники. Чому книжковецькі? Річ у тому, що в XIX столітті багато жителів сусіднього села Книжківці заробляли на життя візництвом,

перевозячи товари по летичівській поштовій дорозі. Цікаво, що жителі Проскурова намагалися користуватися послугами саме книжковецьких візників, які брали меншу плату, ніж їхні міські колеги. Тарифи на перевезення у Проскурівському та Летичівському повітах відрізнялися між собою, а Проскурів і Книжківці, які фактично межували один з одним, з 1796 до 1920-х років знаходилися в різних повітах. Кордон між повітами проходив по Кудрянці таким чином, що Книжківці, що розташовувалися на її правому березі, знаходилися в Летичівському повіті. Ось і виходить, що проскурівським купцям, які везли товар в Летичів, Хмільник та Вінницю, залишалося лише перетнути кордон (тобто Кудрянку) і найняти дешевших книжковецьких візників.

У 1870 році на північній околиці Ракове пролягла залізнична лінія Жмеринка – Волочиськ – Проскурів. Поблизу полотна, на 94-ій версті (нині 97-ий км), була побудована казарма для шляхових обхідників. Сам хутір поступово розрісся і дець 1880-х років став вже іменуватися передмістям Ракове, яке тепер займало територію в межах сучасних вулиць Гайдара і Східної.

Сучасна залізнична лінія

На початку ХХ століття, коли в Проскуріві з'явилося кілька потужних парових млинів, Раковий водяний млин, не витримавши конкуренції, припинив свою роботу, а в перші роки радянської влади був демонтований. На початку 1930-х років змінили напрям летичівські дороги. Тепер вони йшли з Лезневе через Проскурівську (зараз – Вінницька шосе). Наслідок: колись жвава дорога через Ракове стає звичайним шосе місцевого значення. Разом з тим передмістя потроху розросталося, хоча, як і раніше, компактно розміщувалося на лівому березі Кудрянки.

Архівовані статистики показують: в 1926 році було 368 людей, у 1938 році – 540.

Раківське військове містечко

Нова епоха в історії Ракове почалася в середині 1930-х років. У той час у Проскуріві мав стратегічне значення досить потужний гарнізон. Тому було вирішено побудувати на східних околицях міста військовий табір. У 1936-1938 роках на вільній землі по річці Кудрянці побудували п'ять чотириповерхових будинків для офіцерів та триповерхові казарми, будівлю штабу та їдальню. Південніше казарм спорудили бокси для техніки і стайні, на схід – організували полігон.

Це містечко було, як уже згадувалося, для військ табірною збору і тому серед мешканців міста Хмельницького колишня поштова Летичівська дорога, яка вела у Ракове отримала свою першу офіційну назву – вулиця Табірна.

Після тридцяти років існування, в 1966 році ця вулиця стала називатися Індустріальна. А вже у 2000 році була перейменована на честь В. Чорновола.

Концтабір «Шталаг-355»

8 липня 1941 Проскурів був окупований німецько-фашистськими військами. 20 серпня на території військового містечка Ракове окупанти організували табір особливого режиму для військовополонених «Шталаг-355», в якому за роки війни фашисти знищили майже 65 тисяч людей. Наших військовополонених розмістили в казармах і стайнях.

Цю територію огородили рядами колючого дроту, встановили вежі з кулеметами. В'язнів майже не годували, тримали в холоді, постійно виводили на важкі роботи, хворим не надавали медичної допомоги. Тих, хто не витримував такого режиму і вмирав (а таких щодня було по кілька сотень), закопували тут же, на території табору – трохи на схід від казарм. Там виявлено 148 одиничних надмогильних холмів розмірами 2х1м, 5х2 м, 56 великих надмогильних пагорбів розмірами 4х3м, 5х3 м, 18 пагорбів таких же розмірів, 2 траншеї розмірами 0,75 х2х125 м кожна.

Під час розкриття одиничних могил у кожній з них виявлено від 19 до 25 трупів. При розкопках могильних пагорбів встановлено, що в них знаходилося до 220 трупів у кожному. У всіх могилах до 20000 трупів, а в траншеях – 45000 трупів. Крім описаних могил, розташованих на кладовищі військового містечка, на відстані 1 км від них виявлено дві спеціально вириті ями – могили без надмогильних горбів з запалою поверхнею землі, розміром 3х3 м, 5х3,5 м кожна. У цих могилах знайдено 170 трупів чоловіків і жінок, навалених без одягу безладно в декілька рядів. Масове знищення

Вид главного входа в лагерь смерти «Шталаг 355»

«Шталаг 355» - на дальнем плане здание будущего штаба 19-й ракетной дивизии

військовополонених на території військового містечка Ракове належить до кінця 1941 та 1942, 1943 років.

Після війни на місці цих братських могил облаштовано ***Меморіал пам'яті жертв фашистського режиму.***

31-а Червонопрапорна

У післявоєнні роки, протягом 1945-1968 рр., військове містечко Ракове було рідним домом для легендарної 31-ї танкової Вісленської Червонопрапорної орденів Суворова і Кутузова дивізії. Свою історію дивізія веде з лютого 1942 року, коли на базі 98-го і 133-го окремих танкових батальйонів у м. Ногінську Московської області почала формуватися 100-а танкова бригада. До 3 березня 1942 року в бригаді були укомплектовані всі підрозділи. Наказ про введення в штат РККА 100-ї танкової бригади був підписаний 7 березня 1942 року.

Командиром дивізії в ті роки був Герой Радянського Союзу генерал-майор В. М. Горбань (1918-1977). Саме при ньому почалося післявоєнне відновлення Раківського військового містечка. З п'яти ДОСів, що були побудовані до війни, придатними для життя були тільки два. Решта три будинки під час окупації німці та місцеві жителі розібрали і розтягнули на будматеріали, залишивши фактично лише фундаменти. Тому довелося відбудовувати будинки заново. Вище ДОСів, вздовж дороги (нині вул. Довженка) на Книжківці, в 1955-1957-х роках спорудили котеджі на два входи для сімей офіцерів (котеджі знесли в 1970-х роках і на їхньому місці звели багатоповерхові будинки). Наприкінці 1950-х були посаджені перші дерева у парку.

У 1958 році, у зв'язку зі скороченням збройних сил, механізований полк скоротили до окремого мотострілецького батальйону, а артилерійський і зенітно-артилерійський полки – до дивізіонів. У 1960 році були розформовані навчальний танковий батальйон і автошкола, оскільки почалося розгортання навчальних танкових дивізій. У 1962 році дивізію перевели на нові штати: мотострілецький батальйон був розгорнутий у 322-й мотострілецький полк, а артилерійський дивізіон – в 1047-й

артилерійський полк. До складу включені окремі ракетний дивізіон, реактивна батарея, 152-й ремонтно-відновлювальний батальйон, окрема рота хімізахисту.

У серпні 1968 року дивізія була введена до Чехословаччини і увійшла до складу новосформованого 28-го армійського корпусу Центральної групи військ. З 1968 по 1990 роки дивізія дислокувалася в місті Брунталь Чехословацької РСР.

У лютому 1990 року дивізія була виведена в міста Нижній Новгород і Дзержинськ та перетворена в 31-ю танкову дивізію скороченого складу. У березні 1997 року відбулося перетворення 31-ї танкової дивізії скороченого складу в 33-тю мотострілецьку дивізію постійної готовності. Що стосується військового містечка Ракове, то з початку 1960-х років він знайшов нових господарів – сюди прибувають перші підрозділи 19-ї Запорізької Червонопрапорної орденів Суворова і Кутузова дивізії Ракетних військ стратегічного призначення.

У період 1992-1994 року кожен офіцер прийняв присягу на вірність Україні. Необхідно зазначити, що питання прийому присяги було вирішене організовано, а офіцери і прапорщики дивізії виявили при цьому велику відповідальність.

У складному становищі перед командуванням дивізії і особисто її командиром генерал-майором Каримовим Р. Б. стояло непросте завдання: тримання напоготові ракетного озброєння, зміцнення військової дисципліни, організованості і морального духу.

Що стосується військовослужбовців строкової служби, то з усього багатонаціонального колективу дивізії жоден з них не захотів достроково закінчити службу і поїхати у свою державу.

16 липня 1993 року 541-й ракетний полк відвідав перший президент України Л. М. Кравчук. Замість офіцерів, які вибули до Російської Федерації, на вивільнені посади в дивізію стали прибувати офіцери з різних видів військ України, але кадрова основа для справжніх ліквідаційних завдань залишалася колишньою – це склад офіцерів і прапорщиків, які за своєю освітою і досвідом здатні працювати з ракетним озброєнням і виконувати ліквідаційні завдання.

У ході підготовки ліквідаційних робіт особливу увагу приділяли питанням безпеки при транспортуванні головних частин і КРТ підрозділами РТБ і ТРБ. Роботи потрібно було провести у встановлені терміни, за строго узгодженими із США графіками, без заподіяння шкоди і збитків місцевому населенню та екології навколишнього середовища і здоров'ю самих ракетників. На етапі підготовки об'єкти дивізії неодноразово відвідували міністри оборони України.

У 1994 році генерал-майор Карімов Р. Б., який вирішив не приймати присягу на вірність Україні, відбув на нове місце служби у Російську Федерацію, а командування дивізією прийняв полковник Швець Віктор Володимирович. На базі дивізії почали створювати першу ракетну дивізію Сухопутних військ України. Завдяки

наполегливості Карімова Р. Б. і ветеранів дивізії Бойовий Прапор з нагородами та почесними найменуваннями було збережено і надалі передано на зберігання ракетній бригаді цієї дивізії, що дислокується в Раково.

Так же цій бригаді передали номер 19-ї ракетної дивізії.

23 жовтня 1996 на центральній позиції 543 ракетного полку ПУ № 10 поблизу с. Яблунівці Деражнянського району американському послу У. Міллеру і американським сенаторам С. Нанну і Р. Лугару продемонстрували знищення пускової установки методом підриву, а також показаний підйом УКП з шахти. Звичайно, ліквідація, а також знищення ракетної зброї, не легко сприймалося стратегічними ракетниками, особливо старших поколінь.

5 червня 1998 в 571-ому ракетному полку на ПУ № 8 поблизу с. Березове Летичівського району була витягнута з шахти остання ракета. З цього дня 19-а ракетна дивізія перестала існувати як бойове ракетне об'єднання. З тої нагоди тут встановлено пам'ятний знак.

Сьогодні деякі політики не так однозначні в оцінці прийнятих рішень про ліквідацію угруповання РВСП в Україні, та й самі ми тоді не зовсім розуміли, що відбувається, тому що не могли заглянути в майбутнє України.

Елементи інфраструктури полку знищено повністю. Після знищення ПУ з них вивозили брукт, а території БСП були рекультивовані. На кожен БСП вносили до 500 тонн органіки. Після оранки висаджували траву, а в лісах – дерева і чагарники. Разом з представниками Хмельницької екологічної міської комісії ці землі передавали в лісове господарство і місцевим сільським радам.

3 жовтня 1997 року до виконання обов'язків командира дивізії приступив полковник Сподарук Юрій Арсентійович, а генерал-майор Швець В. В. – командира 1-ї ракетної дивізії Сухопутних військ України. Група ліквідації дивізії з 1998 року знаходилася в зоні ТРБ поряд з селом Червона Зірка. До 30 листопада 1999 року 19-я ракетна Запорізька Червонопрапорна орденів Суворова і Кутузова другого ступеня дивізія Ракетних військ стратегічного призначення була розформована.

Архівні дані свідчать, що в Ракове (передмісті Хмельницького) в 1926 році налічувалось 368 жителів, в 1938 – 540, а нині – близько 17 тисяч. В 1936-1938 роках тут було закладено військове містечко для військ таборного збору.

Протягом 1945-1968 років військове містечко Ракове було рідним домом для легендарної 31-ї танкової Вісленської Червонопрапорної орденів Суворова та Кутузова дивізії. Саме військовослужбовці цієї дивізії заклали парк, в якому і сьогодні відпочивають мешканці мікрорайону.

В 1967 році в центрі парку було побудовано Будинок культури для військовослужбовців та їхніх сімей.

З 1971 року Будинок культури перейменовано в 115-й Будинок культури Радянської Армії, а з 1994 року – в 72-й Центр культури, просвіти та дозвілля.

В 1998 році, після розформування 19-ї ракетної дивізії РВСП,

перепідпорядковано 1-й ракетній дивізії Сухопутних військ України, а в 1999 році – перейменовано в 15-ий гарнізонний Будинок офіцерів Сухопутних військ України. Будинок офіцерів розміщений у парку мікрорайону Ракове та є єдиним культурним центром вищеназваного району, в якому мешкає 80% військовослужбовців, їхніх родин, ветеранів війни та Збройних сил України. При Будинку офіцерів працює Рада ветеранів 19-ї ракетної дивізії РВСП та 19-ї ракетної бригади Збройних сил України.

15-й гарнізонний Будинок культури обслуговує особовий склад військових частин хмельницького гарнізону, членів їхніх сімей, мешканців та велику кількість установ й організацій.

Раківське містечко забудовується багатоповерховими будинками. Одночасно в 1950-60-х роках активно забудовується приватними будинками масив від території заводу трансформаторних підстанцій до річки Кудрянки, який отримав назву Близьке Ракове.

Життя мікрорайону змінилося на початку 1990-х років, коли згідно з домовленостями України та США ядерні ракети було ліквідовано, а дивізію – реорганізовано. Як компенсацію за знищення ракет, американці профінансували будівництво житлового масиву «Ракове – 2», що був закладений у 1994 р. для військовослужбовців реорганізованої дивізії. На території Ракове-2 з'являються: вулиця Народної Волі, вулиця Ю. Горбанчука, провулок Незалежності. Усі будинки багатоповерхові, побудовані за сучасною технологією.

Вулиці мікрорайону Ракове

Вулиця Гарнізонна

Вулиця виникла в 1970-х рр. та пролягла переважно серед військових установ та частин міського гарнізону.

Вулиця Юхима Горбанчука

Вулиця у масиві багатоповерхової забудови Ракове-2 виникла у 1991 р.

Горбанчук Юхим Онуфрійович (1895-1969) – заслужений лікар України, перший Почесний громадянин Хмельницького (1966 р.). Народився на Вінниччині, учасник Першої та Другої світових воєн. В 1927 р. закінчив київський університет, отримав освіту лікаря, після чого працював хірургом Старосинявської та Проскурівської лікарень, головним лікарем Вовковинецької районної лікарні. Під час Другої світової війни – ведучий хірург фронтових шпиталів. З 1945 р. працював у Проскурові (Хмельницькому) головним лікарем обласної лікарні.

Вулиця Олександра Довженка

Розташована в мікрорайоні Ракове. Заснована в 1966 р. у колишньому військовому містечку КЕЧ «Ракове».

Довженко Олександр Петрович (1894-1956) – кінорежисер, письменник, художник, заслужений діяч мистецтв України, лауреат двох державних премій. Один з основоположників української та радянської кінематографії, працював на Одеській кінофабриці (1926-28 рр.), Київській кіностудії (1929-41 рр.), на «Мосфільмі» (1946-49 рр.), з 1949 р. – викладач інституту кінематографії. Зняв художні фільми «Звенигора» (1928 р.), «Земля» (1930 р.), «Щорс» (1939 р.) та інші, а також багато документально-публіцистичних фільмів. Працюючи над деякими епізодами фільму «Щорс», знімальна група під керівництвом О. Довженка у вересні 1938 року близько двох тижнів перебувала в Проскурові.

Вулиця Володимира Майборського

Розташована в мікрорайоні Ракове. Заснована в 1976 році і спочатку отримала ім'я **Ворошилова** – радянського партійного, державного і військового діяча. У 1991 році перейменована на честь Майборського.

Майборський Володимир Петрович (1911-1987) народився в с. Зінки (нині Білогірського р-ну Хмельницької обл.). Учасник Другої світової війни з липня 1941 р.

Під час визволення Західної України був кулеметником 7-го стрілецького полку 24-ої стрілецької дивізії. 13 липня 1944 р., в бою поблизу Коломиї (Івано-Франківської обл.), виконуючи завдання по знищенню дзоту (дерево-земляна оборонна точка) був важко поранений, знайшов в собі сили та мужність і закрив собою амбразуру дзоту. Дивом залишився живий.

На початку вул. Майборського є Парк культури та відпочинку мікрорайону Ракове, в якому ще у 1968 р. був побудований 115-й Будинок культури Радянської Армії

для військовослужбовців та їхніх сімей. У 1994 р. заклад було перейменовано в 72-й Центр культури, просвіти та дозвілля з подальшим підпорядкуванням 1-й ракетній дивізії. У 1999 р. центр перейменували в 15-й гарнізонний Будинок офіцерів Сухопутних військ Збройних сил України. Це справжній осередок культури мікрорайону – в ньому є чудовий актовий та спортивний зали, функціонує бібліотека, працюють різноманітні гуртки.

Вулиця Олександра Попова

Розташована в мікрорайоні Ракове. Заснована в 1966 р. у колишньому військовому містечку КЕЧ «Ракове». Названа на честь Олександра Попова.

Попов Олександр Степанович (1859-1906) – російський фізик та електротехнік, винахідник електрозв'язку без проводів (радіозв'язку). 25 квітня 1895 р. продемонстрував винайдений ним перший у світі радіоприймач.

На цій вулиці розташована **бібліотека-філія для дітей №14**.

Бібліотека була відкрита для дітей мікрорайону в 1976 році. За час свого існування вона стала не лише визнаним центром спілкування і духовності, а й унікальним інформаційним, культурно-виховним та культурно-просвітницьким закладом.

шкільних бібліотек, які функціонують в Ракове, а саме: НВК №9, ЗОШ №12, санаторна школа та три дитячих садочки №№11, 34, 52.

Бібліотека у 2011 році стала переможцем 2-го раунду конкурсу з організації нових бібліотечних послуг із використанням вільного доступу до Інтернету від програми "Бібліоміст". Приємно і те, що головна урочиста церемонія з цієї нагоди відбулась саме у приміщенні бібліотеки-філії №14.

У 2015 році бібліотека стала учасником Хмельницького піар-офісу сучасних бібліотек завдяки перемозі у конкурсі проєктів «Регіональні піар-офіси сучасних бібліотек», за фінансової підтримки програми «Бібліоміст» та експертної підтримки громадської організації «Центр Медіареформ».

Таким чином, постійно змінюючись та розвиваючись, бібліотека створила собі позитивний імідж, котрий і є запорукою її багатолітнього успіху серед жителів мікрорайону.

Вулиця Героїв АТО

Розташована в мікрорайоні Ракове. Заснована в 1966 у військовому містечку КЕЧ «Ракове», спочатку названа на честь **Ціолковського** – російського винахідника у галузі аеро- і ракетодинаміки, основоположника космонавтики, теорії літакобудування.

У 2017 році перейменована на **Героїв АТО** – на честь хмельничан, що у 2014-2018 рр. брали участь в антитерористичній операції (АТО) на Сході України. Пропозиція щодо перейменування вулиці Ціолковського була прийнята тому, що саме на цій вулиці

проживали троє з двадцяти п'яти загиблих під час проведення АТО хмельничан – Володимир Панчук, Анатолій Суліма та Іван Зубков.

На цій вулиці знаходиться **Будинок управління №2 КЕВ м. Хмельницького.**

Підприємство є підрозділом КЕВ м. Хмельницького.

Будинкоуправління №2 КЕВ м. Хмельницького – самостійний господарчий суб'єкт, який має право

юридичної особи та здійснює виробничу діяльність з метою утримання та ремонту житлового фонду і нежитлових приміщень, які розташовані в мікрорайоні.

Підприємство має самостійний баланс, розрахунковий рахунок, печатку зі своїм

найменуванням, має відповідні штампи. Будинкоуправління №2 КЕВ м. Хмельницького створено з метою виконання необхідних робіт по утриманню та поточному ремонту будинків, що знаходяться на балансі Будинкоуправління №2, внутрішніх та зовнішніх мереж теплопостачання та каналізації, елементів благоустрою дворів та внутрішньоквартирних територій згідно з нормативними строками і технічним станом.

Несе відповідальність за безаварійне проживання мешканців у житловому фонді Будинкоуправління №2. Будинкоуправління №2 в особі начальника є уповноваженим міської адміністрації м. Хмельницького та КЕВ м. Хмельницького на території Будинкоуправління в питаннях благоустрою території, її санітарного очищення, охорони природи, залежно від відомчої приналежності будівель.

У своїй роботі Будинкоуправління №2 опирається на будинкові комітети, допомагаючи їм у питаннях самоврядування.

На цій вулиці також розташовано **готель-гуртожиток** для сімей військовослужбовців.

Вулиця В'ячеслава Чорновола

Пролягає вздовж залізниці, від мікрорайону Новий план №2 (від перехрестя з вул. Маршала Красовського) до східної околиці міста (мікрорайон Ракове).

Вулиця існує з моменту виникнення поселення Плоскирів як заміська частина дороги на Летичів. З початку XIX ст. отримала назву Поштова дорога на Летичів. У перші роки XX ст. при виїзді з міста за хутором Раковий були засновані літні табори для військ проскурівського гарнізону, від чого вулиця отримала назву Табірна. Наприкінці 1950-х на вулиці

розпочалася розбудова великих індустріальних підприємств (ремонтний завод перетворюється на завод «Трактородеталь»; нині машинобудівна компанія «АДВІС»). Будується підприємство всесоюзного значення – завод трансформаторних підстанцій (сьогодні ПАТ «Укрелектроапарат»), виникає завод залізобетонних конструкцій, і вже з 1966 р. вулицю перейменували на Індустріальну.

У 2000 р. за ініціативою керівника машинобудівної компанії «АДВІС» вул. Індустріальну перейменували на честь **В. Чорновола**.

Чорновіл В'ячеслав Максимович (1937-1999) – політик, громадський діяч, журналіст, учасник дисидентського руху з середини 1960-х рр., Герой України.

У масиві приватної забудови мікрорайону Близьке Ракове є однойменний провулок, який виник у 1930-х рр. як відгалуження від вул. Табірної (згодом – Індустріальна, нині – вул. Чорновола).

Вулиця Ракетників

Заснована в 1966 році. Спочатку названа на честь Якіра – радянського воєначальника, учасника збройного встановлення влади більшовиків.

У 2016 році внаслідок декомунізації перейменована на вул. Ракетників – на честь воїнів 19-ї ракетної дивізії, яка дислокувалась у військовому містечку Ракове у 1961-1997 рр.

Хмельницьке державне експериментальне протезно-ортопедичне підприємство

Наприкінці 1970-х років на околиці міста Хмельницького у мікрорайоні Ракове було закладено перші цеглини Хмельницької протезно-ортопедичної дільниці, яка підпорядковувалася Вінницькому державному протезно-ортопедичному підприємству.

У 1980 році розпочало працювати виробництво, основним завданням якого стало забезпечення людей з обмеженими функціональними можливостями, пенсіонерів та інших

громадян Хмельницької області протезно-ортопедичними виробами, взуттям та іншими засобами реабілітації.

На підставі наказу концерну «Укрпротез»-37 від 12.03.1998 р. з 1.04.1998 р. створено Хмельницьке державне експериментальне протезно-ортопедичне підприємство, яке належить до сфери управління Міністерства праці та соціальної політики України та входить до складу промислового об'єднання «Укрпротез». Предметом діяльності ХДЕПОП є виготовлення протезно-ортопедичних виробів, ортопедичного взуття, виробів медичного призначення. Метою діяльності підприємства є задоволення потреб населення Хмельницької області у необхідних видах протезно-ортопедичних виробів, ортопедичному взутті та виробих медичного призначення.

На обліку підприємства перебуває понад **30 тисяч** громадян, які потребують протезно-ортопедичної допомоги.

З метою подальшого виконання завдань, спрямованих на вирішення соціальних проблем осіб, які самостійно не пересуваються та проживають за межами обласного центру, але так само потребують протезно-ортопедичної допомоги, створено медико-технічні бригади зі спеціалістів підприємства, котрі

обслуговують людей згідно з затвердженим графіком в районних і міських

управліннях праці та соціального захисту населення, лікувальних закладах, а також за місцем проживання. Крім того, створено дільницю по ремонту інвалідних візків, які знаходяться в користуванні людей з інвалідністю нашої області.

За останні роки підприємство освоїло виготовлення протезів з використанням технологій та напівфабрикатів зарубіжних фірм та кращих вітчизняних виробників, що дозволило значно підняти технічний рівень і споживчі якості виробів; освоєно технології ламінування і вакуумного формування для виготовлення приймальної гільзи протезів. Чітка форма і повний контакт з приймальною гільзою дозволяє покращити і оптимально розподілити навантаження на куксу, знижує імовірність розвитку захворювань кукси.

Хмельницьке ДЕПОП виготовляє протезно-ортопедичні вироби одиночного виробництва індивідуального використання, згідно з індивідуальними замовленнями для конкретного споживача.

На підприємстві встановлено сучасне обладнання, яке дозволяє застосовувати новітні технології. Для виготовлення куксотримачів використовують найбільш прогресивні, сучасні термопластичні матеріали та шаруваті пластики, напівфабрикати вітчизняних та зарубіжних виробників.

У протезному цеху всі вироби виготовляють згідно з призначеннями лікарів, з використанням як новітніх технологій, так і традиційних, перевірених часом.

Протези верхніх і нижніх кінцівок призначають для користування при однобічних та двобічних ампутаціях стегна або гомілки. Протези верхніх кінцівок призначаються для імітації руки на різних рівнях ампутації. Ортези застосовують при різних захворюваннях, що потребують відновлення втрачених функцій опорно-рухового апарату. Методика дає великий терапевтичний ефект, а також дозволяє спостерігати за хворими в динаміці.

На території мікрорайону Ракове функціонують навчально-виховні заклади: НВК №9, СЗОШ №12, санаторна школа, в яких навчаються близько 30 тисяч дітей, та діють три дитячих садочки №№11, 34, 52.

Навчально-виховний комплекс І-ІІІ ступенів №9

Структура:

- початкова школа,
- навчально-виховний комплекс.

Основним завданням навчання є: забезпечення інтенсивного пізнавального та інтелектуального розвитку дитини; створення умов для духовного, естетичного, фізичного розвитку; підготовка дитини до навчання.

Навчається 865 учнів.

Персонал закладу – 102.

Кількість класів – 30.

Рік заснування закладу – 1 вересня 1956 року.

Місцезнаходження на етапі заснування – вул. Індустріальна, 157.

Місцезнаходження тепер – вул. Чорновола, 155.

У 1956 році у школі №9 навчалось 486 учнів, працювало 27 вчителів. З початку існування школи її очолювали Хомич В. Й., Сотнік О. П., Татарінцева Н. І., Мягі І. І., Кубай В. М., Сопільник Н. М.

Понад 40 років працюють у школі педагоги Саннікова Р. І., Орловська О. М.

2001 р. – відбулася реорганізації закладу: загальноосвітня школа №9 та дошкільний навчальний заклад № 11 реорганізовано у заклад нового типу – навчально-виховне об'єднання №9 на чолі із директором Сопільник Н. М.

З 2002 р. директор НВК №9 – Томич І. В.

Заклад є членом Національної мережі шкіл сприяння здоров'ю, членом Асоціації «Відроджені гімназії України», членом обласної асоціації АКІЗО, учасником Міжнародних проєктів «Школа дружна до дитини», «Відкрита Польща».

Пріоритети школи:

- дотримання системності, єдиної творчої і моральної установки учителя і учня як творця;
- взаємини педагога з учнями, які базуються на співпраці і спільній творчій діяльності;
- домінантою виховання є особистісний підхід, особистість учня – не об'єкт виховання, а суб'єкт діяльності.

НВК № 9 визначає такі напрямки:

1. Розробка та впровадження нових технологій навчання і виховання, пошуку і відбору здібних та обдарованих дітей.
2. Національне виховання, розвиток учнів, пробудження в них духовності.
3. Забезпечення гармонійного розвитку учня, його базової загальноосвітньої підготовки на підвищеному рівні, що включає розвиток дитини як особистості, її нахилів, інтересів, здібностей.
4. Забезпечення умов для ранньої професійної орієнтації та професійного самовизначення учнів.
5. Ставлення до батьків як суб'єктів навчально-виховного процесу НВК №9.

Хмельницька санаторна школа

30 вересня 1963 року засновано Хмельницьку загальноосвітню санаторну школу. У цей день школа відкрила двері для 300 школярів. Це була одна з кращих забудов міста. Вона розташувалася на околиці обласного центру. Але пройшли часи – і цей куточок зашумів зеленню саду, який був посаджений на честь 150-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. Будівництво санаторної школи тривало близько двох років, під керівництвом першого директора А. Є. Забеліна. Для цього держава виділила близько 6 млн крб. У школі зробили предметні кабінети, затишні спальні, актовий зал. Навколо розбито розарій, посаджені фруктовий сад і декоративні дерева.

З осені 1969 року школі присвоєно статус «санаторної» і вона почала приймати новий контингент школярів: 188 дітей хворих на ревматизм та з вродженою вадою серця. Учні навчаються за такою ж шкільною програмою що і їхні здорові ровесники. Але водночас знаходяться під постійним медичним наглядом кваліфікованих спеціалістів та своєчасно отримують необхідне лікування. Почали діяти кабінети старшого лікаря, маніпуляційний, стоматологічний, фізіотерапевтичний та інші, ЛФК, працює кімната для водних процедур, ізолятор-стаціонар.

У ті часи в санаторній школі працювало близько 100 працівників. Вся робота була спрямована на оздоровлення вихованців, навчання, цікавий відпочинок. Учні побували в багатьох містах України та за її межами, відпочивали на узбережжі Чорного моря та в інших місцях.

У 1975 році школа набула статусу «середня».

Санаторна школа сьогодення – це навчальний заклад, в якому проходять медичну, психологічну і соціальну реабілітацію понад 200 учнів. Для створення комфортного навчального процесу у школі облаштували 21 аудиторію. Відпочивають вихованці у 28 затишних спальнях. Також для них обладнано і введено в дію кабінети фізіотерапії, лікувальної фізкультури, масажу, психологічної релаксації, стоматологічний та логопедичний кабінети. Тут педагоги створюють атмосферу доброти, спокою і любові. Свої перші професійні навички учні здобувають у двох майстернях.

Для занять спортом збудована спортивна зона, в яку входять спортивний зал, спортивний майданчик, стадіон. Всі урочисті події відбуваються у сучасному актовому залі, також у школі інтернату працюють бібліотека та їдальня.

У школі здійснюють медичну, педагогічну, психологічну і соціальну реабілітацію вихованців.

Тут викладають 52 педагоги, серед них: відмінників освіти – 7, вчителів-методистів – 5, спеціалістів вищої категорії – 19.

Основна мета педагогічної діяльності:

- розвиток і формування особистості;
- самореалізація і самовизначення особистості;
- збереження та відновлення здоров'я вихованців.

— багато вчителів та вихователів свій трудовий стаж розпочинали з перших років існування школи-інтернату.

За всі роки існування школи педагоги дали путівку в життя сотням вихованців. Серед випускників є юристи, журналісти, викладачі вищих та середніх навчальних закладів, медичні працівники, військовослужбовці.

З 1 липня 2021 року санаторна школа змінила свій головний профіль. Тепер це спортивний ліцей.

В мікрорайоні Ракове є ще і **середня загальноосвітня школа №12**, яка розташована по вул. Довженка. Вона була побудована у 1978 році.

Працюють тут дитячі садочки №11, №34, №52.

Хмельницький дитячо-юнацький центр

21 березня 1991 року рішенням Хмельницької міської ради народних депутатів був заснований Хмельницький дитячо-юнацький спортивно-технічний клуб. Ініціатива його створення належала Маханькову Віктору Петровичу, який його і очолив.

У період з 1991 по 2009 роки історія клубу позначена розвитком та пропагандою спортивно-технічних видів спорту: мотоциклетного, автомобільного, картингу, надлегких повітряних апаратів, радіозв'язку, полювання на лисиць.

Одним з основних напрямків діяльності Хмельницького дитячо-юнацького спортивно-технічного клубу було проведення спортивно-масової роботи та участь в змаганнях міського, обласного, всеукраїнського та міжнародного рівнів.

За цей період роботи клубу вирости династії з мотоспорту – Маханькових та Григ. Ці люди багато років займалися розвитком мотоциклетного спорту в нашому місті.

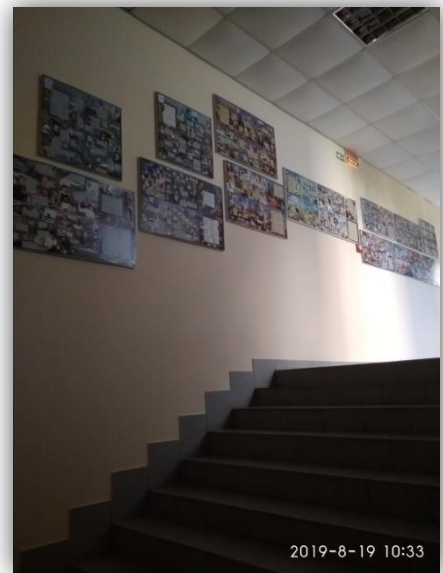

Педагоги центру зуміли прищепити любов до цього мужнього виду спорту, внаслідок чого вихованці центру займали призові місця в обласних, всеукраїнських та міжнародних змаганнях.

Було підготовлено п'ять майстрів спорту: мотоциклетного – Грига Тарас, Будрик Володимир, Грига Андрій, Маханьков Андрій; картингу – Іверов Владислав.

2009-2013 рік – директором працює Вовк Сергій Володимирович, який розширив мережу гуртків та напрямів. Установа відповідала нормам комплексного позашкільного закладу.

28.04.2010 року було змінено назву на Хмельницький дитячо-юнацький центр управління освіти Хмельницької міської ради (рішення № 3 35-ї сесії Хмельницької міської ради від 28.04.2010 р.)

У 2012 році заклад переїжджає до нового приміщення по вулиці Довженка, 12. Проведено капітальний ремонт, благоустрій території. Відкрито гуртки художньо-естетичного та туристсько-краєзнавчого напрямів.

2013-2014 рік – на посаду директора призначено Монець Віктора Степановича. Він розширив мережу гуртків фізкультурно-спортивного напрямку. Відкрито гуртки вільної боротьби, основ журналістики, сучасної хореографії.

2014-2015 рік – директором став Мельник Павло Олександрович. Збільшується кількість вихованців центру. У закладі створили локальну комп'ютерну мережу та сайт ДЮОЦ. Відкрито гуртки національно-патріотичного спрямування («Бойовий

Гопак», «Джура»).

Вихованці клубу є переможцями всеукраїнських, обласних та міських змагань.

У 2019-2020 рр. в Хмельницькому дитячо-юнацькому центрі організовувались масові заходи, у яких брали участь керівники гуртків разом з вихованцями центру. До прикладу: акція в рамках Міжнародного дня миру «Полотно миру»; виготовлення вітальних листівок в техніці колаж вихованцями центру до Дня працівника освіти; майстер-клас з випалювання по дереву композиції «Характерник», флешмоб «Ми змінимо світ», приурочений Дню гідності і свободи; новорічне свято «Казкова феєрія»; акція для вихованців центру «Обійми та усміхнись»; виготовлення колективної роботи в техніці колаж до Дня Соборності України.

Вихованці гуртків художньо-естетичного й науково-технічного спрямування під наставництвом керівників гуртків Бакало А. О., Божко А. О., Кайоти Н. М., Ясинецького В. М., Мельника В. М., Овчарука Р. Ю. брали участь у конкурсах різних рівнів й мають чудові досягнення: конкурс-змагання з радіоелектричного конструювання закладів загальної середньої та позашкільної освіти (II місце); «За нашу свободу» (III місце); огляд-конкурс й виставка декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва, у якій взяли участь вихованці керівників гуртків (I, II

місце); обласна заочна виставка-конкурс декоративно-ужиткового і образотворчого мистецтва «Знай і люби свій край» (I, II, III місця).

Щодо проведення заходів у 2020-2021 рр. можна виділити такі: виставка дитячих робіт «Я люблю Хмельницький»; акція «Привітай захисника України»; створення презентації «Українське козацтво»; інформаційна бесіда «Мово рідна!» до Дня української мови й писемності; виготовлення стінгазети «Я обираю українську!»; виготовлення листівки до Пасхальних свят; виставка дитячих малюнків «Гілочки вербові»; виготовлення творчих робіт до Дня космонавтики; виставка дитячих малюнків «Наша мрія – жити на чистій планеті»; перегляд відеофільму «Чорнобиль: трагедія, подвиг, пам'ять»; Тиждень безпеки дорожнього руху; виставка дитячих малюнків «Герої у наших серцях»; майстерка з виготовлення мінйонів та амонгасів до Дня захисту дітей.

Варто відзначити й результати конкурсів, у яких взяли участь наші педагоги й вихованці: акція-конкурс «Дім для сироти» (II місце); «Різдвяний ангел» (I місце); «Знай і люби свій край» (I, II, III місця); «Моя сім'я (III місце); конкурс малюнків на протипожежну й техногенну тематику (подяка для закладу); огляд-конкурс декоративно-ужиткового й образотворчого мистецтва; «Безпека в житті – життя в безпеці»; «Я малюю свій будинок» «Щастя очима дітей»; «Україна – країна гідності, земля героїв». Дані конкурси спрямовані на розкриття творчої особистості дитини.

Всі заходи проводились з дотриманням постанови головного державного санітарного лікаря України від 22.08.2020 р. №50 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID – 19)».

Хмельницька міська поліклініка №3

По вулиці Майборського з 1979 року розташована Хмельницька міська поліклініка №3. Вона є самостійним амбулаторно-поліклінічним лікувально-профілактичним закладом, що забезпечує висококваліфіковану амбулаторно-поліклінічну медичну допомогу жителям мікрорайону Ракове.

Поліклініка перебуває у комунальній власності громади м. Хмельницького і знаходиться у безпосередньому підпорядкуванні Управління охорони здоров'я Хмельницької міської ради.

Заклад розміщено в 3 приміщеннях.

Поліклініка забезпечує:

1) Надання кваліфікованої та спеціалізованої медичної допомоги та організацію проведення комплексу профілактичних заходів щодо охорони здоров'я населення віком від 0 років.

2) Раннє виявлення захворювань, кваліфіковане й у повному обсязі обстеження та лікування хворих.

3) Надання лікарської та долікарської допомоги хворим, що за станом здоров'я і характером захворювання не можуть відвідати поліклініку і потребують постільного режиму, організацію стаціонарів вдома.

4) Надання невідкладної медичної допомоги населенню при гострих захворюваннях, травмах, отруєннях й інших нещасних випадках.

5) Організацію і проведення диспансеризації населення (здорових і хворих).

6) Організацію та проведення комплексу профілактичних заходів серед населення, а саме:

- проведення профілактичних оглядів (попередніх при працевлаштуванні, періодичних, цільових і т. п.) та диспансеризації населення в установленому порядку;
- проведення профілактичних щеплень в установленому порядку;
- проведення просвітницької роботи серед населення, в установах, організаціях та підприємствах, які розташовані на території обслуговування, щодо здорового способу життя, профілактики захворювань, шкідливих звичок та травматизму.
- проведення профілактичних оглядів та медичної реабілітації ветеранів війни.

7) Організацію проведення попередніх медичних оглядів та оформлення медичної документації у сфері військового обліку.

8) Направлення хворих на консультації та лікування в лікувально-профілактичні заклади всіх рівнів (за показаннями).

9) Проведення протиепідемічних заходів спільно зі спеціалістами санітарно-епідеміологічної служби (профілактика інфекційних захворювань, виявлення інфекційних хворих, динамічне спостереження за особами, що були в контакті із заразним хворим, інформування санітарно-епідеміологічної станції про випадки інфекційних захворювань у встановленому порядку та інше).

10) Проведення експертизи непрацездатності, видачу і продовження листків непрацездатності, інших документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність, надання трудових рекомендацій при потребі перевodu на інші види робіт.

Для виконання завдань у поліклініці організована лікувально-профілактична робота за такими профілями:

- лікувально-діагностична допомога,
- лікувально-допоміжні служби.

Медичні працівники поліклініки постійно удосконалюють свій професійний рівень, впроваджують у практику сучасні методи профілактики, діагностики й лікування.

Хірургічна робота Хмельницької міської поліклініки № 3

У складі поліклініки діють кабінети офтальмологічний, отоларинголога та неврологічний. Лікарі кабінетів працюють у контакті з лікарями іншого профілю і з лікарями ПМСД. У кабінетах додатково проводяться спеціальні лікарські обстеження.

У складі поліклініки діють кабінети лікаря-пульмонолога, лікаря-ревматолога, лікаря-уролога, лікаря-ендокринолога, лікаря-кардіолога.

З метою організації медичного профілактичного обстеження та профілактичного нагляду за особами похилого віку у складі поліклініки діє геріатричний кабінет, призначений для організації надання медичної допомоги ветеранам, самотнім та людям похилого віку.

Організаційно-методичну роботу та кваліфіковану консультативну допомогу по діагностиці, лікуванню, профілактиці та контролю інфекційних та паразитарних захворювань у поліклініці проводить кабінет інфекційних захворювань (КІЗ).

Планомірно та на основі договорів у поліклініці проводяться профілактичні огляди певних контингентів працівників та інших контингентів населення, що підлягають періодичному огляду.

У поліклініці працює кабінет ЛФК.

Міська поліклініка №3 має структуру відповідно до основних напрямків діяльності і завдань, затверджену в управлінні охорони здоров'я міської ради.

Хмельницька міська державна лікарня ветеринарної медицини

Ветеринарне обслуговування тваринництва міста та району до середини 40-х років здійснювала Ружичнянська районна ветеринарна лікарня.

М'ясоконтрольна лабораторія на продовольчому ринку організована в 1946 році, в якій працювало 2 осіб.

В 1946 році на території міста Проскурова по вулиці Шевченка була створена міська ветеринарна поліклініка, підпорядкована районній ветеринарній лікарні. Лікування і профілактику інфекційних хвороб тварин здійснювали 3 ветспеціалісти.

Ветлікарня, яку очолив Цвік Ілля Бенедиктович, розташовувалось в пристосованому одноповерховому приміщенні по вул. Шевченка, 53.

В 1964 році міська поліклініка була виведена з підпорядкування районній лікарні і реорганізована в самостійну структуру – міську ветеринарну лікарню, головним лікарем якої призначили Горбатюка Петра Григоровича. При лікарні створили 2 відділи:

- відділ по боротьбі зі сказом тварин (за рік щеплення проти сказу проводили 2,5-3 тисячам собак та котів).
- лікувальну справу проводив інший відділ, основним завданням якого було надання лікувальної допомоги та здійснення профілактики інфекційних хвороб сільськогосподарських тварин.

При міській лікарні в 1970 році функціонувала лабораторія, що займалася дослідженням харчових продуктів тваринного походження. Лабораторія проводила бактеріологічні дослідження вимушено забитих тварин. Здійснювалася ветсанекспертиза м'ясних консервів, сирів, молока та ін. У структурі лікарні функціонувала м'ясоконтрольна станція на центральному продовольчому ринку зі штатом 7 осіб, яка проводила ветеринарно-санітарну експертизу продуктів тваринного та рослинного походження.

У зв'язку з будівництвом виробничо-житлового корпусу, яке розпочалось по вул. Шевченка, 53, весь штат міської лікарні тимчасово перевели в приміщення «Зооветпромпостачу» по вулиці Толбухіна, 1.

Місто постійно розбудовувалося, зростала і кількість тварин, які потребували кваліфікованої ветеринарної допомоги. Виникла необхідність розширення штату міської лікарні, що зумовило зміну структури ветеринарної служби міста. У зв'язку з цим в 1980 році по вулиці Індустріальній, 176/1 (нині Чорновола) будується нове приміщення, в яке і переїжджає колектив новоствореної міської станції по боротьбі з хворобами тварин на чолі з призначеним головним лікарем Балинцем Володимиром Григоровичем. На той час в міській ветеринарно-санітарній станції нараховувалось 7 працівників. При міськветстанції була організована станція по боротьбі зі сказом тварин, в якій працювало 4 особи. Також одним зі структурних підрозділів була м'ясоконтрольна станція на продовольчому ринку, в якій працювало 7 осіб, та харчова лабораторія при міськветстанції, в якій працювало 2 особи.

З 1981 по 1993 рік Хмельницьку міську ветеринарну станцію очолює Гуменюк Іван Савович, який раніше працював лікарем по боротьбі з туберкульозом обласної ветеринарної станції м. Хмельницького. В 1993 році у зв'язку з реорганізацією Хмельницьку міську ветеринарно-санітарну станцію перейменовано в Хмельницьке міське підприємство (лікарню) державної ветеринарної медицини, з 2003 р. – у Хмельницьку міську державну лікарню ветеринарної медицини. У цьому ж році утворено управління ветеринарної медицини в м. Хмельницькому та Хмельницьку міську державну лабораторію ветеринарної медицини.

У 1994 році начальником міської державної лікарні призначили Айшпура Миколу Володимировича, а після призначення його начальником управління ветеринарної медицини в Хмельницькій області (1998) цю посаду займає Пластун Сергій Дмитрович.

У 2003 році структура ветеринарної служби міста зазнає значних змін: створено державне управління ветеринарної медицини в м. Хмельницькому, яке і до теперішнього часу очолює головний державний інспектор ветеринарної медицини міста – Пластун Сергій Дмитрович. Начальником новоствореної міської державної лікарні ветеринарної медицини призначено Коцмана І. П. У структуру лікарні увійшли 5 лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи: ХМСТ «Кооператор» (завідуюча Бачмага Н. Д.), «Ранковий» (Закирнична О. О., нині – Петренко М. В.), «Дубово» (Колісник Л. В.), «Альтона сервіс» (Кравчук Л. С.), «Приватна справа» (Гаркач Н. Б.).

З 2003 р. – Хмельницька міська державна лікарня ветеринарної медицини.

У цьому ж році утворено управління ветеринарної медицини в м. Хмельницькому та Хмельницьку міську державну лабораторію ветеринарної медицини.

За цей час заклад очолювали:

до 1980 р. – Горбатюк П. Г.,

в 1980 р. – Малинець В. Г.,

з 1981 по 1993 – Гуменюк І. С.,

з 1994 по 1998 – Айшпур М. В.,
з 1998 по 2002 – Пластун С. Д.,
з 2003 р. і дотепер – Коцман І. П.

Зараз функціонує 3 лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи: ХМСТ «Кооператор» (завідуюча Бачмага Н. Д.), «Ранковий» (Петренко М. В.), «Дубово» (Кутовий А. П.)

Лікувальну справу в м. Хмельницькому здійснює приватний підприємець Завроцький К. І, в штаті його підприємства працюють досвідчені лікарі (Мацидон Л. М., Вовк В. В., Міляшкевич О. Д.), фельдшери.

У 2003 році в місті створена, а у 2004 році розпочала свою роботу міська державна лабораторія ветеринарної медицини, аналогічних якій є лише 6 в Україні.

Очолює її лікар ветмедицини Коломієць Л. О.

У структурі лабораторії функціонують 4 відділи – бактеріологічний (завідуючий – Дідик В. П.), хіміко-токсикологічний (завідуючий – Андрощук Д. В.), радіологічний (завідуючий – Березюк О. П.), діагностичний (завідуюча – Коломієць Л. О.)

За кошти міської лікарні разом з іншим лабораторним обладнанням придбали сучасний атомно-адсорбційний спектрофотометр.

Лабораторно-діагностичне устаткування сьогодні активно допомагає практикуючим лікарям ветмедицини Хмельницького, дає можливість проведення моніторингу епізоотичної ситуації в місті та оперативного отримання результатів дослідження харчових продуктів.

Зараз в штаті державних ветеринарних установ міста працює 75 людей, 39 з яких – лікарі ветеринарної медицини, 18 – лаборанти і фельдшери, 6 – санітари. Державний ветеринарно-санітарний контроль здійснюється на 35 підконтрольних об'єктах м. Хмельницького.

Ветеран Афганістану Євген Гук створив музей в Ракове

Він не схожий на класичний музей, де кожен експонат описаний і підписаний, втім не менше цікавий і цінний. Тут можна побачити величезну колекцію мін, зброю та обмундирування, що використовували радянські воїни під час війни в Афганістані, стару та сучасну літературу, присвячену темі, та багато іншого. Мета створення музею: в обмеженому просторі якнайповніше представити цей історичний період.

Саме тому тут стоять манекени, які презентують повне обмундирування і озброєння основних учасників війни з радянської сторони – сапера, воїна-інтернаціоналіста та спецназівця. Серед великої кількості афганських фотографій Євген Гук відібрав лише 12. Вони на стінах.

Зате кожна з них ілюструє окремий епізод солдатського життя: ось вони біля кулеметів чи визирають із танка, а тут їдуть на віслюках чи красуються на фоні засніжених гірських вершин.

Особливою гордістю Євгена Гука, який служив сапером, є колекція мін, що демонструє розвиток підіривних боєприпасів: від дерев'яних і безкорпусних до металевих і обладнаних складною електронікою. Тут є і протипіхотні, і протитанкові міни, і міни-пастки, і навіть маленькі секретні міни, сховані у кулькову ручку чи ключ.

«Ось ОЗМ-72 – протипіхотна вистрибуюча міна, що має радіус ураження 25 метрів. А це – міна-сюрприз, яку можна запрограмувати на певний час або на нахил поверхні», – розповідає

власник та екскурсовод музею, який, мабуть, знає про міни усе. Хоча музей присвячений сумним подіям, він задуманий таким чином, щоб людина, виходячи звідси, була налаштована оптимістично: тут спеціальна підсвітка, колір стін (а їх перефарбовували чотири рази, щоб досягти необхідного ефекту), на виході символічні кулемети у чохлах.

Музей розташований за адресою: вулиця Ціолковського, 19/1 (приміщення торгового комплексу «Пелікан», зупинка «Поліклініка №3»).

Для вірян у мікрорайоні завжди відкриті двері православних храмів.

Храм Святих Новомучеників і Сповідників

Землі Нашої

Коли з настанням незалежності в Україні почала відроджуватися віра, жителі мікрорайону Ракове відчули потребу мати власний храм. У 2001 році дозвіл на спорудження був отриманий, і майбутні парафіяни взялися за будівництво.

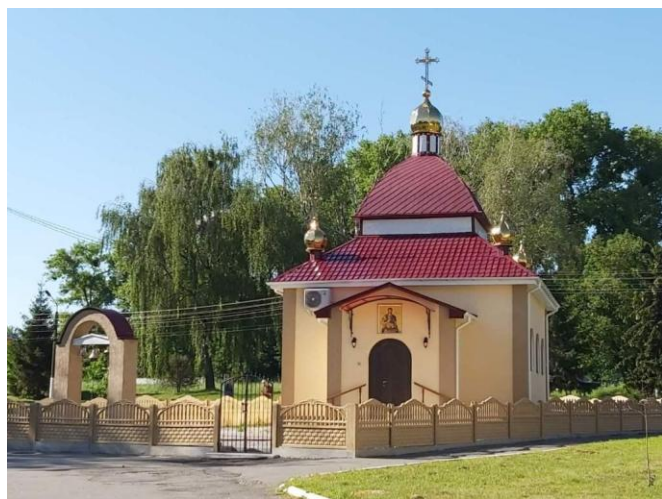
10 листопада 2003 року храм освятили на честь Святих Новомучеників і Сповідників

Землі Нашої. Його небесними покровителями стали духовенство й миряни, які у часи гонінь безбожної радянської влади ціною свого життя засвідчили вірність Христу і Його заповідям.

Сьогодні приміщення невеличкої церкви не вміщує всіх охочих взяти участь у богослужінні. Тому на парафіяльному подвір'ї вже височіє споруда храму із дзвіницею та неповторним архітектурним обличчям. Зараз тривають оздоблювальні роботи і збір коштів на дзвін.

Проте настоятель храму протоієрей Олег Яворський опікується не тільки новим будівництвом. На меті у священника створення при храмі культурно-просвітницького центру для підлітків і дорослих. Першим кроком для цього стало формування книжкового фонду громадської бібліотеки. Книгозбірня налічує понад дві тисячі кращих зразків духовної та класичної літератури, якими вже можуть користуватися аматори читання з усього мікрорайону. Згодом заплановано створення студії іконопису й живопису, дизайну, рукоділля та спортивних секцій. Також при храмі працюватиме недільна школа.

Отець Олег сподівається, що такий центр посприятиме сімейному дозвіллю, підкаже нові теми для роздумів і спілкування та зробить новий храм не тільки окрасою, а й справжнім серцем мікрорайону Ракове.

Храм Святого Мученика Нестора Солунського

Церква, що на території військової частини А4239 мікрорайону Ракове, була закладена у 2011 році, але через складні фінансові обставини будівництво не відбувалося.

У березні 2018 року розпочато активну фазу будівництва церкви і вже 9 листопада 2018 року церкву було освячено на честь

мученика Нестора Солунського.

22 січня 2020 року вручено штандарт командира частини в честь великомучениці Варвари, а також часточку її святих мощей, яка постійно перебуває у храмі військової частини.

Настоятель храму і військовий капелан частини, доктор богословських наук – архімандрит Даниїл (Тарнавський).

Оскільки в мікрорайоні проживає багато людей, тому для того, щоб задовольнити потреби мешканців, тут є чимало магазинів, аптек, ринок.

У 2018 році у мікрорайоні відкрили магазин мережі «АТБ».

Відомі мешканці мікрорайону Ракове

У мікрорайоні проживають багато талановитих людей, серед яких – **Андранік Алексанян**, учень ЗОШ №12. Багато років він бере активну участь в концертних програмах, нагороджений подяками за внесок у розвиток вірменської та української культур, а також за високий художній рівень виконавської майстерності.

У 2006 р. здобув перше місце і золоту медаль у міжнародному телеконкурсі «Південний експрес» (м. Ялта, Україна), перше місце на Всеукраїнському конкурсі «Пісня над Бугом» (м. Хмельницький), міжнародному конкурсі-фестивалі «Веспремські ігри» (м. Веспрем, Угорщина).

У наступному році став першим на фестивалі «Струни серця» (м. Хмельницький), Всеукраїнському дитячому музичному конкурсі майбутніх зірок «Діти Сонця» (м. Київ), Всеукраїнському фестивалі «Моя Вірменія» (м. Київ). Виступав на фестивалях «OPEN EUROPE», які проходили в Німеччині та Австрії. У 2008 р. став володарем гран-прі Міжнародного фестивалю естрадної творчості «Зоряний Крим» (м. Лівадія, України), переміг на Всеукраїнському дитячому телеконкурсі «Крок до зірок» (м. Київ) і став другим на Українському національному відборі дитячого Євробачення. Нагороджений премією Президента України «Зірка України».

Він провів два благодійних концерти «Дітям вулиці». Зібрані гроші перераховано на будівництво дитячого будинку в Хмельницькому.

Активно бере участь у концертних турах. Щороку Андранік Алексанян оновлює свій пісенний репертуар, до якого вже входить 45 пісень. У ньому класичні, народні, сучасні і джаз-вокальні композиції.

Андранік Алексанян співає сімома мовами. На конкурсі «Дитяча «Нова хвиля»» він виконував пісні про кохання французькою мовою, чим і підкорив публіку та членів журі.

Марія Дем'янук – письменниця, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри філософії та політології Хмельницького національного університету, членкиня Всеукраїнської громадської організації «Спілка християнських письменників України» (СХПУ), Всеукраїнської творчої спілки «Конгрес літераторів України».

Закінчила Житомирський державний педагогічний інститут ім. І. Я. Франка. 1995 – 1999 рр. – навчалася в

аспірантурі Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ. Захистила дисертацію на тему «Еволюційні процеси в українській прозі кінця XIX – початку XX ст.».

Авторка збірок «Кленова пісня», «Акварельні візії», «Марійчині казки», книги «Синергія гуманізму, етики та естетики як основа діяльності СХПУ». Друкувалася в журналі «Дніпро», літературно-художніх альманахах, у «Сімейній газеті», «Казковому вечорі», «Пізнайко», «Колобочку». Лауреатка I ступеня в номінації «Поезія для дорослих» III Всеукраїнського літературно-поетичного конкурсу-фестивалю Якова Бузинного (м. Луцьк, 2018). Лауреатка Літературної християнської премії 2018 року за книгу-дослідження «Синергія гуманізму, етики та естетики як основа діяльності СХПУ». Учасник фестивальної частини Першого поетичного конкурсу-фестивалю Якова Бузинного (м. Луцьк, 2015).

Працює в Хмельницькому національному університеті з 1999 року.

Рада ветеранів мікрорайону Ракове

Вже багато років існує в мікрорайоні Ракове Рада ветеранів, яка згуртовує ветеранів війни і праці, військової служби та й всіх жителів мікрорайону старшого віку. Завдяки наполегливій роботі членів Ради ветеранів існує суттєва спонсорська

допомога від підприємств, організацій, приватних магазинів, які знаходяться в мікрорайоні Ракове. Це дозволило Раді ветеранів надавати певну матеріальну допомогу, забезпечуючи медикаментами ветеранів, котрі найбільше потребують.

У Раді ветеранів налічується: учасників бойових дій – 2, учасників війни – 2, ветеранів праці – 4, ветеранів Збройних сил України – 8, учасників війни в Афганістані – 1. Вони

зустрічаються з учнями шкіл – ЗОШ № 12, НВО № 9, ПТУ № 24, школи-інтернату № 2 та школи №23.

В організації є 127 волонтерів – добровольців, котрі допомагають 220 самотнім малозабезпеченим ветеранам, прикутим до ліжка. Також в Раді ветеранів створено благодійний фонд, який надає допомогу ветеранам.

Рада ветеранів налагодила співпрацю з місцевими медичними установами. Це військовий госпіталь, поліклініка № 3.

Багато уваги учасники організації приділяють патріотичному вихованню молоді. За кожною школою закріплені члени Ради ветеранів, які і працюють локально у цьому напрямку.

Бібліотека-філія №13

вул. Бажана, 16

У листопаді 1973 року в майже підвальному приміщенні кооперативного будинку по вул. Енгельса, 16 (тепер Бажана) було відкрито бібліотеку №13.

Книжковий фонд формувався на основі обмінно-резервного фонду обласної бібліотеки. Першими працівниками в бібліотеці були Варфоломєєва Людмила Іванівна (завідуюча), Роймішер Людмила Юхимівна, Бровко Людмила Петрівна. У червні 1974 року бібліотеку очолила Заболотна Галина Броніславівна.

У перші роки функціонування бібліотеки доводилось багато працювати над формуванням читацького контингенту. Завод ЖБК, пивзавод, ЗОШ №7, 8, 14 – це підприємства і навчальні заклади, які необхідно було відвідувати з метою залучення читачів до бібліотеки.

Багато років працювала в бібліотеці Князева Марія Миколаївна, Власюк Маргарита Іванівна.

З 1990 року бібліотеку очолює Недвецька Ганна Станіславівна. Також понад 25 років у бібліотеці працює Кулікова Людмила Іванівна, яка є провідним бібліотекарем абонементу.

У 2015 році проведено капітальний ремонт приміщення бібліотеки, повністю оновлено меблі.

З березня 2017 розпочато штрихкодування активного фонду з метою запровадження електронної видачі книг. З березня 2019 року запроваджено електронну книговидачу.

Читальний зал до 2017 року очолювала Романюк Галина Олексіївна, а з травня 2017 року – Галушко Анна В'ячеславівна, тепер – Бердага Анна В'ячеславівна.

Бібліотека-філія №14

вул. Попова, 7

Бібліотека була відкрита для дітей мікрорайону Ракове в 1976 році. За час свого існування вона стала не лише визнаним центром спілкування і духовності, а й унікальним інформаційним, культурно-виховним та культурно-просвітницьким закладом; невпинно утверджувалась як головна скарбниця дитячої книги (її книжковий фонд з часу заснування

збільшився в 10 разів і складає близько 22,5 тисяч примірників). Вона обслуговує понад 2,1 тисячі читачів і є єдиною книгозбірнею для дітей у мікрорайоні Ракове.

Найбільше досягнення бібліотеки-філії №14 – широка читацька аудиторія. Її робота тісно переплітається з роботою шкіл та шкільних бібліотек, а також дошкільних закладів, що функціонують в мікрорайоні, а саме: НВО №9, ЗОШ №12, школа-інтернат №2 та дитячі садочки №11, №34 та №52.

Підтримка місцевих мешканців є стимулом для бібліотекарів покращувати якість бібліотечно-інформаційного забезпечення. У 2011 році бібліотека стала переможцем 2-го раунду конкурсу з організації нових бібліотечних послуг із використанням вільного доступу до Інтернету від програми «Бібліоміст». Приємно і те, що головна урочиста церемонія з цієї нагоди відбулась саме у приміщенні бібліотеки-філії №14.

У 2013 році переможцем II етапу конкурсу дитячого читання «Найкращий читач Хмельниччини – 2013» у номінації «Читацький щоденник» серед учнів 6-х класів став читач бібліотеки Єфімчук Назар.

У 2015 році бібліотека стала учасником Хмельницького піар-офісу сучасних бібліотек завдяки перемозі у конкурсі проєктів «Регіональні піар-офіси сучасних бібліотек» за фінансової підтримки програми «Бібліоміст» та експертної підтримки громадської організації «Центр Медіареформ».

Таким чином, постійно змінюючись та розвиваючись, бібліотека створює собі позитивний імідж, що і є запорукою її багатолітнього успіху серед жителів мікрорайону.

У бібліотеці працює клуб за інтересами «Родина, родина від батька до сина». Це об'єднання сімей молодих батьків зі спільними інтересами, для яких організовується інформаційна підтримка з питань розвитку та виховання дітей. Форми роботи клубу: огляди, зустрічі з цікавими людьми, обговорення книг, обмін думками, досвідом, виставки книг та періодики, презентації. Взяти участь у роботі клубу можуть усі охочі.

У книгозбірні працюють: Черненко Валентина Ігорівна (завідуюча), Вороніна Світлана Вікторівна, Панасюк Алла Василівна.

Використані джерела:

1. 15 гарнізонний будинок офіцерів : історія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ofhouse.org.ua/index.php?page=history&bdn=15>. – Назва з екрана.
2. 19-а ракетна, стратегічна : історико-бібліографічний нарис. – Хмельницький, 2009. – 480 с.
3. Єсюнін С. М. Вулиці Хмельницького : історико-довідкове видання / Сергій Єсюнін. – Тернопіль, 2005. – 154 с.
4. Єсюнін С. Місто Хмельницький: історія, події, факти / С. Єсюнін. – 2-ге вид., доповн. – Хмельницький, 2008. – 126 с.
5. Єсюнін С. Ракетний щит на Хмельниччині / Сергій Єсюнін // Є-Поділля. – 2009. – 24 грудня. 6. Інформація про другу світову війну [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pages.marsu.ru/bigwar/vov.htm>. – Назва з екрана.
7. Слободянюк П. Медицина Поділля / П. Слободянюк, А. Флаксемберг, П. Івахов. – Кам'янець-Подільський, 2007. – С.32.
8. Хмельницьке державне експериментальне протезно-ортопедичне підприємство. – УкрПротез.
9. Хмельницьке ДЕПОП. Про підприємство [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrprotez.com.ua/ua/enterprise/all/84/about.html. – Назва з екрана.

Підготували:

Черненко Валентина Ігорівна – завідувача бібліотеки-філії для дітей №14 (вулиця Попова, 7, тел. 64-77-89, kmcbcs.f14@gmail.com).

Недвецька Ганна Станіславівна – завідувача бібліотеки-філії №13 (вулиця Бажана, 16, тел. 65-96-95, kmcbcs.f13@gmail.com).